

REMISSVAR

2021-03-09

Miljödepartementet

Promemoria

Genomförandet av EU:s engångslastdirektiv och andra åtgärder för en hållbar plastanvändning M2020/02035, december 2020

Nedan följer synpunkter och kommentarer på de förslag som finns i promemorian

Sammanfattning

Returpack Svenska AB (nedan Returpack) stöder i stort de föreslagna ändringarna i lagtexten som finns i promemorian för ett genomförande av EUs plastdirektiv och andra åtgärder för en hållbar plastanvändning.

- Vi stöder förslagen vad gäller definitionen av producent, inklusive punkten att från ett land utanför Sverige sälja en förpackad vara eller en förpackning till en privatperson i Sverige samt att utse ombud för att fullgöra alla de skyldigheter en producent har. Returpack anser att detta dessutom ska införlivas i förordningen (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburkar, så att även dessa producenter uppfyller alla de krav som ställs på dem enligt förordningen.
- Vad gäller de föreslagna avgifterna anser Returpack att de till retursystemet anslutna producenterna redan är ålagda att betala för egen och andras nedskräpning. Detta gäller via stiftelsen Hålls Sverige Rent samt även genom andra åtgärder t ex #städamera genom Städa Sverige. Det är inte rimligt att dessa producenter av plastflaskor ska belastas ytterligare och behöva betala en extra produktavgift i enlighet med förslaget. I vart fall bör kostnaderna för de åtgärder som redan utförs kunna räknas av innan en produktavgift debiteras.
- Returpack stöder förslaget att införliva produkter som idag är anslutna på frivillig basis samt även på sikt mejeriprodukter till retursystemet. Detta ställer dock krav på lagstiftaren att tydligt definiera vad som är dryck. Idag förekommer på marknaden ett flertal produkter som saluförs som drickfärdiga alternativ till mat, måltidsersättningar, soppor och liknande, som mer är att likställa med mat än med dryck. Det är av största vikt att en tydlig gränsdragning görs mellan dessa produkter och traditionell dryck.
- Returpack ställer sig positiv till förslaget att i den mån det är möjligt att lämna information om utförelse och införelse av förpackningar. Retursystemet har dock ingen egen rätt eller bemyndigande att själv samla in de begärda uppgifterna, utan dessa måste i delar vara baserade på rimliga antaganden och analyser. Som myndighet skulle Naturvårdsverket kunna bemyndigas att samla in nödvändig information.
- Returpack framför i sitt remissvar även vissa synpunkter och förtydliganden.

Bakgrund

Returpack Svenska AB är ansvarig för det svenska pantsystemet för burkar och flaskor av metall och plast för konsumtionsfärdig dryck. Vi driver vår verksamhet i enlighet med Förordning (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburkar och står under tillsyn av Statens jordbruksverk. Företaget är ett privat bolag som ägs av aktörerna inom branschen, Sveriges Bryggerier (50%), Svensk Dagligvaruhandel (25%) och Livsmedelshandlarenförbundet (25%). Företagets uppgift är att aktivt leda arbetet med att nå målet om minsta 90% materialåtervinning kostnadseffektivt och med minsta möjliga miljöpåverkan. För 2020 uppnådde vi, i egen regi, en total materialåtervinning av 88,1%, ytterligare materialåtervinning sker i andra system (ex inom förpacknings- och tidningsinsamlingen). Returpack säkerställer att det material som företaget återvinner används vid tillverkningen av nya burkar och flaskor i enlighet med målsättningarna för en cirkulär ekonomi.

I vårt remissvar berör vi de förslag som har påverkan för retursystemet med pant. Övriga förslag ingående i remissen lämnar vi utan kommentar, även om vi generellt har en positiv inställning till dem.

1.1 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Förslag: 15 kap 8 a §

Med producent avses i denna balk den som yrkesmässigt

- 1. utvecklar, tillverkar, bearbetar, behandlar eller överlåter produkter, eller*
- 2. för in produkter till Sverige.*

Kommentar:

Returpack stöder förslaget och definitionen av producent i miljöbalkens 15e kapitel 8 §, och anser att denna definition även behöver införlivas i förordningen (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburkar, för att därmed uppnå en enhetlig hantering och lagstiftning gällande all import och införsel av förpackningar i svensk lagstiftning.

Förslag: 15 kap 16 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att den som driver eller avser att driva ett yrkesmässigt system för återanvändning av förpackningar ska anmäla det.

Kommentar:

Returpack stöder förslaget och att det ersätter den tidigare lydelsen om krav på tillstånd för tappning eller införsel av konsumtionsfärdig dryck, då dessa krav ej längre är tillämpliga.

1.2 Förslag till förordning om engångsprodukter

Förslag: 8 § I denna förordning avses med

mugg: ett glas, en kopp eller en mugg, med eller utan lock, som är avsedd för kall eller varm dryck som vanligtvis dricks direkt ur muggen,

engångsmugg: en mugg som är en engångsprodukt, och

dryckesbehållare: en plastflaska, en kompositförpackning eller ett annat kärl som

- 1. är en engångsplastprodukt,*
- 2. har en kapacitet på högst tre liter,*
- 3. är avsedd för dryck, och*
- 4. inte är en mugg.*

Kommentar:

Returpack ser ett behov i att definiera vad en **kompositförpackning** är, då en kompositförpackning kan bestå av andra material än pappersfiber, metall och plast.

1.7 Förslag till förordning om nedskräpningsavgifter

Förslag: Ombud i Sverige 7 §

*7 § Bestämmelser om att en producent som inte är etablerad i Sverige får utse ett ombud som ska fullgöra de skyldigheter som en producent har enligt denna förordning finns;
4. i 36 a–36 c §§ förordningen (2018:1462) om producentansvar för förpackningar.*

Kommentar:

Returpack stöder förslaget att en producent som inte är etablerad på den svenska marknaden, i Sverige får utse ombud och detta ombud skall fullgöra de skyldigheter som en producent har enligt förordningen (2018:1462) om producentansvar för förpackningar. Vidare anser Returpack att detta även fullt ut bör gälla de skyldigheter som är föreskrivna i förordningen (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburkar. Producent, som yrkesmässigt från ett annat land utanför Sverige säljer en förpackad vara eller en förpackning till en privatperson i Sverige (ref: förordning (2018:1462) 8§ punkt.5) eller om försäljning sker på den svenska marknaden via t.ex. nätombud, e-handel som uppenbart riktar sig till svenska marknaden, skall se till att flaskan eller burken ingår i ett godkänt retursystem, om flaskan eller burken är avsedd för den svenska marknaden.

Returpack anser att detta tydligt bör skrivas in i 7§ som en 5e punkt och dessutom införlivas i förordningen (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburkar.

Förslag: Produktavgiftens storlek 11 §

För varje produkt som en producent tillhandahåller på den svenska marknaden under ett kalenderår ska en produktavgift betalas

6. med 0,2 öre för varje plastflaska för dryck som rymmer mindre än 0,6 liter

Kommentar:

Returpack stöder förslaget om en differentierad produktavgift i stort och anser att varje producent ska ta ansvar för att minska negativ påverkan på miljön från nedskräpning av de engångsplastprodukter som tillhandahållits på den svenska marknaden och därmed också ta sitt ekonomiska ansvar för städning i utomhusmiljöer.

Returpack anser dock att producenter anslutna till det svenska retursystemet redan tagit sitt nedskräpningsansvar via sin anslutning retursystemet. Härigenom betalar de redan idag en produktavgift för att säkerställa en hög insamlingsnivå för de produkter som de sätter på marknaden. I Returpacks ansvar ingår att stävja nedskräpningen genom att öka insamlingen av plastflaskor och aluminiumburkar.

Returpack är tillsammans med Naturvårdsverket instiftare av stiftelsen Håll Sverige Rent. Detta var en del av den ursprungliga lagstiftningen och de krav som ställdes för att retursystemet med pant skulle få ett ursprungligt godkännande och tillstånd. Initialt finansierade Returpack helt Håll Sverige Rents verksamhet. I enlighet med nu gällande överenskommelse med Naturvårdsverket står Returpack för ett årligt bidrag till Håll Sverige Rent på ca 2,5 miljoner kronor. Därigenom betalar de producenter som är anslutna till retursystemet med pant via Returpack redan för åtgärder som ska motverka nedskräpning, med belopp som vida överstiger den framräknade produktavgiften för plastflaskorna. Det är inte rimligt att producenter av plastflaskor därmed ska betala nedskräpningsavgifter flera gånger.

Vid sidan av Returpacks engagemang i Håll Sverige Rent bidrar vi även till andra åtgärder mot nedskräpning, t ex genom vårt samarbete #städamera i samarbete med Städa Sverige, där föreningar i Sverige städar i hela vårt land från alla typer av skräp. Returpacks insats för detta belöper på ca 3 miljoner kronor årligen.

Våra producenter är därmed redan genom Returpack ålagda till att minska nedskräpning i naturen och de offentliga rummen, med belopp som vida överstiger de beräknade produktavgifterna. Returpack anser därför

att producenter av plastflaskor ingående i det svenska pantsystemet därför inte ytterligare ska belastas och behöva betala en extra produktavgift i enlighet med förslaget. I vart fall bör kostnaderna för de åtgärder som redan utförs kunna räknas av innan en produktavgift debiteras.

Förslag: Produktavgiftens storlek 13 §

Produktavgiften ska beräknas på grundval av de uppgifter som har lämnats om hur många produkter som en producent har släppt ut eller tillhandahållit på den svenska marknaden enligt 73 och 73 a §§ förordningen (2018:1462) om producentansvar för förpackningar,

Produktavgiften ska betalas för de produkter som tillhandahållits på den svenska marknaden under det närmast föregående kalenderåret.

Kommentar:

Med beaktande av Returpacks kommentar om Produktavgifterna 11§ ovan kan förslaget i 13§ stödjas och Returpack vill då även påpeka vikten av att införa detta krav om redovisning av antal (st) förpackningar i förordningen (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburkar för den årliga statistiken och rapportering till Naturvårdsverket.

Förslag: Årsavgiftens storlek 14§

En producent ska för varje kalenderår betala en årsavgift med 500 kronor för varje produktkategori om den på den svenska marknaden tillhandahåller

1. dryckesbehållare som rymmer mindre än 0,6 liter

Kommentar:

Returpack hänvisar till vår kommentar om produktavgiftens storlek 11§ och anser att producenter anslutna till retursystemet redan genom Returpack är ålagda att minska nedskräpning i naturen och de offentliga rummen, med belopp som vida överstiger de beräknade produktavgifterna. Returpack anser därför att producenter av plastflaskor ingående i det svenska pantsystemet därför inte ytterligare ska belastas och behöva betala en extra årsavgift i enlighet med förslaget. I vart fall bör kostnaderna för de åtgärder som redan utförs kunna räknas av innan en årsavgift debiteras.

Förslag: Skräpmätning 35 §

Naturvårdsverket ska senast den 1 juni 2024 och därefter vart tredje år göra en nationell mätning av det skräp som förekommer på de platser som kommunen har renhållningsansvar för enligt 2 och 4 §§ lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning. Naturvårdsverket ska mäta antal föremål som totalt skräpats ner. Av dessa produkter ska följande produktkategorier mätas individuellt:

Punkt:

8. plastflaskor som rymmer mindre än 0,6 liter,
9. plastflaskor som rymmer mer än 0,6 liter,
10. andra dryckesbehållare än plastflaskor som rymmer mindre än 0,6 liter,
11. andra dryckesbehållare än plastflaskor som rymmer mer än 0,6 liter,

Kommentar:

Returpack stöder detta förslag men vill poängtera att det som ska mätas är under p.8 och p.9 är plastflaskor med pant för dryck ingående i retursystemet. Det förekommer mängder av andra plastflaskor för andra ändamål än dryck och dessa ska inte belasta beräkningarna för producenter av dryck. Dessutom behövs i kategorierna andra dryckesbehållare än plastflaskor, punkterna p.10 och p.11 särskiljas mellan metallförpackningar med pant ingående i retursystemet och övriga förpackningar av andra material eller ej ingående i retursystemet med pant.

Förslag: Skräpmätning 38 §

Naturvårdsverket ska också till regeringen redovisa huruvida dryckesbehållare som rymmer mer än 0,6 liter, andra dryckesbehållare än plastflaskor som rymmer mindre än 0,6 liter, tunna plastbärkassar och andra produkter som inte omfattas av avgiftsskyldigheten enligt 11–15 §§ är vanligt förekommande vid nedskräpning och därför bör omfattas av avgiftsskyldigheten och i så fall med vilket belopp.

Kommentar:

Returpack önskar få in en tydligare syftning på dryckesbehållare av metall med pant, se ovan kommentar 35§. Det finns även andra dryckesbehållare som varken är av plast eller metall och därmed inte tillhör retursystemet med pant.

1.8 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2018:1462) om producentansvar för förpackningar

Förslag: Definition av producent 8 §

Med **producent** avses i denna förordning den som yrkesmässigt

1. fyller eller på annat sätt använder en förpackning som fyller eller på annat sätt använder en förpackning som inte är en serviceförpackning i syfte att skydda, presentera eller underlätta hanteringen av en vara,
2. för in en förpackad vara till Sverige,
3. tillverkar en förpackning i Sverige,
4. för in en förpackning till Sverige, eller
5. från ett land utanför Sverige säljer en förpackad vara eller en förpackning till en privatperson i Sverige.

Kommentar:

Returpack stöder förslaget i 8 § som beskriver definitionen av producent, vilket också gäller för vårt retursystem.

Vi vill särskilt påtala vikten av lydelsen i punkt 5 ”från ett land utanför Sverige säljer en förpackad vara eller en förpackning till en privatperson i Sverige”, skall betraktas som producent med de krav, skyldigheter och ansvar det innebär.

Följande §§ 36 b, c, samt 37, 38 a. 40 a och 40 b stöds av Returpack.

1.14 Förslag till förordningen om ändring i förordningen (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburkar

Förslag: 2 §

Den som **yrkesmässigt** tappar dryck i plastflaska eller metallburk eller **yrkesmässigt** till Sverige för in dryck i plastflaska eller metallburk ska se till att flaskan eller burken ingår i ett godkänt retursystem, om flaskan eller burken är avsedd för den svenska marknaden.

Första stycket gäller inte dryck som huvudsakligen består av mejeriprodukter.

Kommentar:

Returpack anser att det är av yttersta vikt att bestämmelserna i returförordningen (2005:220) överensstämmer med den förslagna förändringen i miljöbalken och bestämmelserna i producentansvarsförordningen (2018:1462) vad gäller den utökade definitionen av producent. Skulle så ej vara fallet är det fortsatt möjligt att från ett land utanför Sverige sälja varor eller förpackningar till privatpersoner i Sverige utan att denna försäljning omfattas av producentansvaret eller bestämmelserna i returförordningen.

Ordet *yrkesmässigt* i den förslaget måste därför likställas med *producent* och därmed de krav som detta innebär, se kap 1.8, 8 §, punkt 5, "från ett land utanför Sverige säljer en förpackad vara eller en förpackning till en privatperson i Sverige", t.ex. när ett online-baserat företag säljer en sådan vara till en privatperson i Sverige. När en online-baserad aktör levererar till Sverige, tar emot betalningar från konsumenter eller andra användare i Sverige eller använder svenska på sin hemsida ska det ses som att aktören uttryckligen har valt att leverera produkter till Sverige.

Returpack förslår därför att ordet *yrkesmässigt* i förslaget byts ut mot (*som*) *producent*. Enbart på detta sätt kan man säkerställa att dessa flaskor och burkar ingår och tas om hand av ett retursystem och att de krav som ställs på producenter i förordningen (2018:1462) om producentansvar för förpackningar samt förordningen (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburkar blir uppfyllda. (finns också under 5.2)

Enligt det nya förslaget kommer "*konsumtionsfärdig*" att tas bort, dessutom tas undantaget för dryck som huvudsakligen består av juice av frukt eller bär bort. Syftet med detta är att produkter, som saft och juice, som idag kan anslutas till Returpacks system på frivillig basis framöver ska tillhöra retursystemet, vilket Returpack ser mycket positivt på. Detta ställer dock nya, mycket specifika krav på lagstiftaren att definiera vad som är dryck. Det finns i dag på marknaden ett flertal produkter som betecknas som "drickfärdiga", men som huvudsakligen egentligen är matvaror, mat- eller måltidsersättningar och inte dryck i traditionell bemärkelse. Med den förslagna skrivningen måste det definieras vad som är betrakta som mat eller vad som är dryck. Exempel där denna gränstragning är nödvändig är:

- drickbara soppor, såsom köttsoppa, grönsak- eller räksoppa, blåbärssoppa etc.,
- yoghurt som kan vara både dryck och mat.
- smakförstärkare som t.ex. koncentrerad citronjuice och flytande buljong.
- hälsokostprodukter och fiskleverolja
- flytande kost och måltidsersättningsprodukter

För Returpack är alla ovanstående produkter ej att betrakta som dryck och kan svårligen pga innehåll och konsistens ingå i retursystemet då de dramatiskt försvårar både insamling och materialåtervinning. Returpack föreslår därför att skrivningen "konsumtionsfärdig dryck" bibehålls samt att andra stycket modifieras till "Första stycket gäller även dryck som huvudsakligen består grönsaks- frukt- eller bärjuice, men gäller inte dryck som huvudsakligen består av mejeriprodukter (fram till 2029, tas därefter bort) eller drickfärdig mat eller måltider"

Förslag: 10b §

Den som driver ett retursystem ska på begäran av Naturvårdsverket lämna uppgifter om hur många plastflaskor och metallburkar som

1. omfattas av retursystemet och har förts ut ur Sverige, eller
2. inte omfattas av retursystemet men som ändå har tagits om hand av retursystemet när de blivit avfall.

Kommentar:

Som Returpack vid ett flertal tillfällen påvisat förekommer det en omfattande in- och utförsel av dryckesförpackningar mellan Sverige och grannländerna. Denna handel är främst orsakad av faktorer utanför Returpacks kontroll, såsom skatter och avgifter som skiljer sig åt mellan länderna. Detta för med sig att den redovisning av återvinningen som sker, blir starkt missvisande då den inte speglar vad som faktiskt har samlats in i ett land av vad som faktiskt har satts på marknaden i samma land under samma period. Returpack stöder därför ambitionen att komma tillrätta med detta inrapporteringsproblem. Retursystemet har dock ingen rätt eller bemyndigande att själv samla in nödvändiga uppgifter om vad som förs ut ur landet och kan därför inte åläggas att lämna en sådan uppgift, annat än om den är baserad på rimliga antagande, plockanalyser, andra analyser eller tillgängliga uppgifter från annat land. Returpack kan alltså i viss mån vara behjälplig med att tillhandahålla sådan information. Som myndighet skulle dock Naturvårdsverket kunna bemyndigas att samla in nödvändig information, t ex från de försäljningsställen som huvudsakligen ägnar sig åt s.k. gränshandel.

5.2 Fler aktörer bör anses vara producenter

Förslag:

När ordet producent används i förordningen om producentansvar för förpackningar, förordningen om producentansvar för vissa tobaksvaror, portionssnus och filter, förordningen om producentansvar för ballonger och förordningen om producentansvar för våtservetter ska den avses som yrkesmässigt

1. fyller eller på annat sätt använder en förpackning som inte är en serviceförpackning i syfte att skydda, presentera eller underlätta hanteringen av en vara,
2. för in en förpackad vara till Sverige,
3. tillverkar förpackningar, ballonger, våtservetter, portionssnus, filter eller tobaksvaror med filter i Sverige,
4. för in förpackningar, ballonger, våtservetter, filter, portionssnus eller tobaksvaror med filter till Sverige, eller
5. från ett land utanför Sverige säljer förpackade varor, förpackningar, ballonger, våtservetter, filter, portionssnus eller tobaksvaror med filter till en privatperson i Sverige.

Kommentar:

Det är av stor vikt för Returpack att punkt 5 i förslaget är tydligt, och att det också avser retursystemet för plastflaskor och metallburkar enligt förordningen (2005:220). Även en aktör som yrkesmässigt säljer varor eller förpackningar (dryckesförpackningar) från ett land utanför Sverige till en privatperson i Sverige ska betraktas som producent. Det gäller t.ex. då ett online-baserat företag säljer en sådan vara till en privatperson i Sverige. När en online-baserad aktör levererar till Sverige, tar emot betalningar från konsumenter eller andra användare i Sverige eller använder svenska på sin hemsida ska det ses som att aktören uttryckligen har valt att leverera produkter till Sverige.

Detta ska således innebära att denne ska uppfylla de krav som ställs på producenter i förordningen (2018:1462) om producentansvar för förpackningar samt i förordningen (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metalburkar.

9.1 Fler plastflaskor och metallburkar ska samlas in genom retursystemet

Förslag:

Plastflaskor och metallburkar som innehåller dryck som inte är konsumtionsfärdig eller som består av grönsaks-, frukt- eller bärjuice ska ingå i ett godkänt retursystem. Kravet ska börja gälla den 5 januari 2023.

Även plastflaskor och metallburkar som innehåller dryck som huvudsakligen består av mjölk ska omfattas av ett retursystem. Kravet ska börja gälla den 1 januari 2029.

Dryck i plastflaska eller metallburk som inte är konsumtionsfärdig, huvudsakligen består av mjölk eller består av grönsaks-, frukt- eller bärjuice ska yrkesmässigt få överlåtas eller saluhållas endast om plastflaskan eller burken ingår i ett retursystem.

Kommentar:

Returpack stöder förslagen om att plastflaskor och metallburkar som innehåller dryck som inte är konsumtionsfärdig eller som består av grönsaks-, frukt- eller bärjuice samt även plastflaskor och metallburkar som innehåller dryck som huvudsakligen består av mjölk ska ingå i ett godkänt retursystem.

Tidsaspekten då dessa krav skall börja gälla anses vara rimligt.

Som tidigare påpekats ställer detta dock nya, mycket specifika krav på lagstiftaren att definiera vad som är dryck. Det finns i dag på marknaden ett flertal produkter som betecknas som "drickfärdiga", men som huvudsakligen egentligen är matvaror, mat- eller måltidsersättningar och inte dryck i traditionell bemärkelse.

Med den förslagna skrivningen måste det definieras vad som är betrakta som mat eller vad som är dryck. Exempel där denna gränsdragning är nödvändig är

- drickbara soppor, såsom köttsoffa, grönsak- eller räksoppa, blåbärssoppa etc.,
- yoghurt som kan vara både dryck och mat.
- smakförstärkare som t.ex. koncentrerad citronjuice och flytande buljong.
- hälsokostprodukter och fiskleverolja
- flytande kost och måltidsersättningsprodukter

För Returpack är alla ovanstående produkter ej att betrakta som dryck och kan svårligen pga innehåll och konsistens ingå i retursystemet då de dramatiskt försvårar både insamling och materialåtervinning. Returpack föreslår därför att skrivningen "konsumtionsfärdig dryck" bibehålls samt att andra stycket modifieras till "Första stycket gäller även dryck som huvudsakligen består grönsaks- frukt- eller bärjuice, men gäller inte dryck som huvudsakligen består av mejeriprodukter (fram till 2029, tas därefter bort) eller drickfärdig mat eller måltider"

9.2 Krav på att lämna uppgifter om plastflaskor och metallburkar

Förslag:

En producent ska lämna uppgifter till Naturvårdsverket om det antal plastflaskor och metallburkar som omfattas av retursystems-förordningen som producenten har tillhandahållit på den svenska marknaden under det närmast föregående kalenderåret. Ett retursystem ska på begäran av Naturvårdsverket lämna uppgifter om hur många plastflaskor och metallburkar som omfattas av retursystemet och som förts ut ur Sverige, och som inte omfattas av retursystemet men som ändå tagits om hand av retursystemet när de blivit avfall.

Uppgifter om utförelse

Insamlingen av plastflaskor och metallburkar som omfattas av retur-systemet fungerar i huvudsak bra och en stor andel av de flaskor och burkar som släpps ut på den svenska marknaden lämnas till retursystemet för återvinning. Trots det klarar inte retursystemet för plastflaskor och metallburkar de uppsatta materialåtervinningsmålen på 90 procent. Ett av skälen till att insamlingen av plastflaskor och metallburkar inte når upp till målen är att mycket dryck förs ut ur Sverige till främst Norge av privatpersoner.

För att det ska vara möjligt att räkna bort de flaskor som är med i retursystemet som förts ut ur Sverige måste det finnas uppgifter om hur många flaskor som förts ut ur Sverige. **Ett retursystem bör därför vara skyldigt att på Naturvårdsverkets begäran lämna uppgifter om mängden flaskor och burkar som förts ut ur Sverige.** Den mängd flaskor och burkar som ska räknas bort bör endast vara flaskor och burkar som man kan säkerställa har förts ut ur landet.

Uppgifter om införelse

Retursystemet tar även emot burkar som inte omfattas av retursystemet. Dessa burkar har vanligtvis förts in i Sverige av privatpersoner eftersom metallburkar med dryck som har förts in i Sverige av en yrkesmässig aktör ska omfattas av retursystemet (2 och 10 §§ retursystems-förordningen).

Kommentar:

Den tidigare lydelsen av förpackningsförförordningen har inneburit att det endast är sådant som yrkesmässigt exporteras ut ur Sverige som ska räknas bort från vad som ska anses som utsläppt på den svenska marknaden. Det har således inte varit möjligt att räkna bort den dryck som förs ut till exempelvis Norge av privatpersoner vid beräkningen av målen för materialåtervinning. Genom en ändring av förpackningsförförordningen (ikraftträdande 1/8 2020) ska beräkningen av om materialåtervinningsmålen uppnås i stället ske i enlighet med förpackningsdirektivet, vilket ger större möjlighet att räkna bort och lägga till de flaskor och burkar som förs ut ur och in i Sverige.

Returpack ställer sig positivt inställd till detta förslag men vill lyfta svårigheterna att få information om försäljningsstatistik från gränshandelsbutiker till norska konsumenter. Uppgifter kan t.ex. hämtas in om hur

många flaskor och burkar som samlats in av det norska retursystemet, eller genom plockanalyser etc. Retursystemet har dock ingen rätt eller bemyndigande att själv samla in nödvändiga uppgifter om vad som förs ut ur landet och kan därför inte åläggas att lämna en sådan uppgift, annat än om den är baserad på rimliga antagande, plockanalyser, andra analyser eller tillgängliga uppgifter från annat land. Returpack kan alltså i viss mån vara behjälplig med att tillhandahålla sådan information. Som myndighet skulle dock Naturvårdsverket kunna bemyndigas att samla in nödvändig information från t ex de försäljningsställen som huvudsakligen ägnar sig åt s.k. gränshandel.

Returpack tar emot burkar som inte omfattas av retursystemet och vanligtvis förts in i Sverige av privatpersoner. Då burkarna samlas in av retursystemet har retursystemet uppgifter om hur mycket sådana burkar som samlas in. Returpack ställer sig positiv till att delge Naturvårdsverket om hur mycket metallburkar som inte omfattas av retursystemet men som samlats in av retursystemet. Det måste dock vara i rimlig proportion till vad som rapporteras som utförelse från Sverige, då utförelsen är mycket mer omfattande än införelsen.

10.3.3 Ett retursystem för plastflaskor och metallburkar ska tillhandahålla insamlingskärl för insamling i utemiljöer

Förslag:

Ett retursystem för plastflaskor och metallburkar ska kostnadsfritt tillhandahålla insamlingskärl för insamling av plastflaskor och metallburkar på platser utomhus, om många människor normalt vistas där, och kommunen har renhållningsansvar på platsen. Insamlingskärlen ska tillhandahållas i den omfattning som är skälig utifrån omständigheterna på platsen och behövs för att motverka nedskräpning och främja materialåtervinning. Insamlingskärlen ska även vara utformade så att de motverkar nedskräpning och främjar materialåtervinning. Retursystemet ska samråda med kommunerna om utformningen av insamlingskärlen, lämpliga platser för placering av insamlingskärl och hur många kärl som ska tillhandahållas. En kommun ska underlätta för ett retursystem att placera ut insamlingskärl eller själv placera ut insamlingskärlen. Kraven på ska börja gälla den 5 januari 2023.

Kommentar:

Returpack stöder förslaget med att tillhandahålla insamlingskärl, exempelvis pantrör på lämpliga platser utomhus men tar inte ansvaret för att tömma eller hämta plastflaskor eller metallburkar då dessa kärl/pantrör pga pantvärdet är självtömmande. Det har alltid varit Returpacks ambition att kunna placera ut fler insamlingskärl av denna typ i samarbete med kommunerna.

10.4 Avgifter för att bekosta städning av produkter som skräpats ner på platser utomhus

Förslag:

En producent som på den svenska marknaden släpper ut eller tillhandahåller våtservetter, matlådor för snabbmat, muggar, flexibla omslag, ballonger, plastflaskor för dryck som rymmer mindre än 0,6 liter, engångsplastlock till muggar, filter, tobaksvaror med filter eller portionssnus ska betala en rörlig produktavgift.

Producenterna ska även betala en fast årsavgift.

En årsavgift ska även betalas av en producent som på den svenska marknaden släpper ut eller tillhandahåller tunna plastbärkassar eller andra dryckesbehållare än sådana plastflaskor som rymmer mindre än 0,6 liter.

Nedskräpningsavgifterna ska betalas till Naturvårdsverket.

Produktavgiften ska täcka kommunernas kostnader för att städa upp och behandla avfallet från de produkter som skräpats ned, administrera och planera verksamheten och samla in och rapportera uppgifter.

Årsavgiften ska täcka kostnaderna för Naturvårdsverkets handläggning av de uppgifter som ska lämnas för att fastställa nedskräpningsavgifterna, administration av avgifterna och utbetalningen av dessa och skräpmätning.

De intäkter från avgifter som inte tas i anspråk för Naturvårdsverkets eller kommunernas verksamhet ska användas för att sprida information för att uppnå syftet med förordningen.

Naturvårdsverket ska fördela produktavgifterna mellan kommunerna. En kommun ska redovisa vilka kostnader den haft för att städa upp produkter som skräpats ner. Om kostnaderna är lägre än de pengar kommunen fått ska kommunen vara återbetalningsskyldig.

Avgifterna ska ses över löpande.

Naturvårdsverket ska vart tredje år utföra en skräpmätning.

Förordningen om nedskräpningsavgifter ska även innehålla bestämmelser om att Naturvårdsverket ska fatta beslut om avgiften, ned-sättning av avgiften, fördelningen av avgiften, överklagande, dröjs-målsavgift, ränta, verkställighet av besluten om nedskräpningsavgifter, rapportering, återbetalningsskyldighet, skyldighet att lämna uppgifter och om ansökningsförfarandet.

Produktavgifterna för våtservetter och ballonger ska börja betalas första gången för våtservetter och ballonger som släppts ut på den svenska marknaden under kalenderåret 2024. Övriga produktavgifter ska börja betalas första gången för produkter som släppts ut på den svenska marknaden under kalenderåret 2022.

Årsavgiften för ballonger och våtservetter betalas första gången för kalenderåret 2025. Övriga årsavgifter ska betalas första gången för kalenderåret 2023.

Kommentar:

Se också resonemang i 1.7 11 §

Returpack ställer sig positiv till förslaget om nedskräpningsavgifter men vill påtala att Returpack och retursystemet d.v.s. ingående producenter, redan idag lägger långt större summor (5-6 MSEK) än förslaget på att städa upp i det offentliga rummet såsom parker, offentliga platser, vid stränder, sjöar och vattendrag vilket görs i egen regi eller tillsammans med Städa Sverige och Håll Sverige Rent. Vid dessa städaktiviteter städas allt förekommande skräp, allt från fimpas, förpackningar och inte bara plastflaskor och aluminiumburkar som ingår i pantsystemet.

Returpack är tillsammans med Naturvårdsverket instiftare av stiftelsen Håll Sverige Rent. Detta var en del av den ursprungliga lagstiftningen och de krav som ställdes för att retursystemet med pant skulle få ett ursprungligt godkännande och tillstånd. Initialt finansierade Returpack helt Håll Sverige Rents verksamhet. I enlighet med nu gällande överenskommelse med Naturvårdsverket står Returpack för ett årligt bidrag till Håll Sverige Rent på 2,5 miljoner kronor. Därigenom betalar de producenter som är anslutna till retursystemet med pant via Returpack redan för åtgärder som ska motverka nedskräpning, med belopp som vida överstiger den framräknade produktavgiften för plastflaskorna. Det är inte rimligt att producenter av plastflaskor därmed ska betala nedskräpningsavgifter flera gånger genom att betala en extra produktavgift i enlighet med förslaget. I vart fall bör kostnaderna för de åtgärder som redan utförs kunna räknas av innan en produktavgift debiteras.

I tillägg till ovan ifrågasätter Returpack att produktgrupper som anses stå för mindre än 1% av nedskräpningen ska avgiftsbeläggas. Totalt förväntas produktavgiften för nedskräpning inbringa 827 miljoner kr, varav 95%, 782 miljoner kr är hänförligt till snus och tobak. Ytterligare 3,5% av avgifterna, 34 miljoner kr, förväntas från produktgrupper med 1% nedskräpning eller mer. Resterande 1,5%, motsvarande 12 miljoner kronor förväntas komma från 6 produktgrupper med betydligt mindre nedskräpning än 1% vardera. Returpack ifrågasätter om intäkterna från dessa produktgrupper verkligen kommer att överstiga kostnaderna för rapportering, debitering, inbetalning, administration och kontroll av dessa produktgrupper. Det vore istället önskvärt att resurserna fokuserades på de produktgrupper där effekten förväntas bli störst.

Returpack anser därutöver att där städning sker och där pantförpackningar ingående i det svenska pantsystemet samlas in, skall dessa samlas in separat och därefter lämnas till rätt insamlingssystem som i vårt fall är retursystemet för plastflaskor och metallburkar.

Slutkommentar

Returpack Svenska AB stöder flertalet av de förslagna ändringarna i lagtexten. Med en implementering och inkludering av de synpunkter Returpack lämnat i detta remissvar ser vi fram emot att bidra till en förbättrad och hållbar plastanvändning framöver.

För Returpack Svenska AB

Bengt Lagerman

Verkställande Direktör

